

Η Αξία του Ανθρωπίνου Σώματος - Του Αρχιμανδρίτη Ιακώβου Κανάκη

[/ Γνώμες](#)

Η ανθρώπινη ύπαρξη αποτελεί ψυχοσωματική οντότητα και είναι το πιο θαυμαστό έργο του Θεού. Το βλέπουμε αυτό γιατί στην Γένεση, ενώ για όλα τα δημιουργήματα ο Θεός είπε και έγιναν, για τον άνθρωπο διαφοροποιείται. Έτσι, διαβάζουμε ότι «πλάθει» τον άνθρωπο, δεικνύοντας έτσι την ιδιαίτερη μέριμνα γι' αυτόν, σαφώς δε διακηρύσσει ότι ο άνθρωπος πλάσθηκε «κατ' εικόνα Θεοῦ» (Γεν. 1,26), και τούτο αφορά τόσο την ψυχή όσο και το σώμα, καθώς και τα δύο συγκροτούν το ενιαίο ανθρώπινο πρόσωπο.

Παράλληλα, οι Πατέρες αναφέρονται στο ανθρώπινο σώμα ως κάτι ιδιαιτέρως ιερό. Δεν το αντιμετωπίζουν ως κάτι κατώτερο ή ανάξιο λόγου, αλλά ως σημαντικό συστατικό στοιχείο της θεοειδούς φύσεως του ανθρώπου. Αποτελεί φορέα της

θείας εικόνας και ναός του Αγίου Πνεύματος. Η παρερμηνευμένη διάκριση μεταξύ σώματος και ψυχής, που ενίοτε παρατηρείται και στην αρχαία γραμματεία σε διάφορες ανθρωπολογικές αντιλήψεις ή και σε γνωστικίζουσες τάσεις, διαψεύδεται πλήρως από τη θεολογία των Πατέρων της Εκκλησίας. Ο Μέγας Βασίλειος τονίζει ότι το σώμα δεν είναι απλώς το “ένδυμα” της ψυχής, αλλά μέλος της πνευματικής πορείας του ανθρώπου• συμμετέχει στην άσκηση, στην μετάνοια, στη λατρεία και στην εμπειρία του Θεού. Έχει σκοπό και αυτό την αγιότητα, την αφθαρσία. Σκοπός του είναι η χάρις του Θεού να το καταστήσει «άγιο λείψανο». Η Εκκλησία μάλιστα στην υμνολογία της αποδίδει μεγάλη τιμή στα λείψανα των Αγίων, ακριβώς διότι το σώμα τους έχει αγιασθεί και φέρει την παρουσία του Θεού. Έτσι, δεν είναι κάτι ευτελές που εύκολα αποφασίζουμε να καταστραφεί τόσο βίαια στον αποτεφρωτήρα.

Ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός διακηρύσσει με έμφαση: «Τιμιώτερον εποίησεν ο Θεός το σώμα η των αγγέλων φύσιν, δι’ αὐτοῦ γὰρ οὐχὶ ἀγγέλους ἀλλὰ ἄνθρωπον ἐσαρκώθη». Η σάρκωση του Υιού και Λόγου του Θεού αποτελεί την ύψιστη βεβαίωση της ιερότητας του ανθρωπίνου σώματος. Ο Θεός έγινε άνθρωπος, υπάρχει «εν σαρκί». Το σώμα του Χριστού έγινε τόπος θεώσεως της ανθρώπινης φύσεως και σωτηρίας. Η Ανάληψή Του επίσης τοποθετεί την ανθρώπινη φύση στο υψηλότερο σημείο, εκ δεξιών του Θεού Πατέρα.

Οι Πατέρες, ιδίως ο άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής, επισημαίνουν ότι η θέωση περιλαμβάνει την ολοκληρωμένη ανθρώπινη φύση. Η μέλλουσα ανάσταση των σωμάτων μαρτυρεί το γεγονός ότι η θεία Οικονομία αποβλέπει στην πλήρη ανακαίνιση του ανθρώπου πνευματικώς και σωματικώς. Δεν πρόκειται για απλή επαναφορά του σώματος, αλλά για τη μεταμόρφωσή του σε «σῶμα πνευματικόν» (Α΄ Κορ. 15,44).

Ακόμα, η άσκηση και η νηστεία, στην πατερική ζωή, δεν συνιστούν απόρριψη ή απλή άνευ λόγου «ταλαιπωρία» του σώματος, αλλά μέσο θεραπείας και επαναφορά του προς τον τελικό σκοπό του, την μετοχή του δηλαδή στον Θεό. Το σώμα, μετέχοντας στην εγκράτεια, αγιάζεται από την χάρη και καθίσταται συνεργός της ψυχής στην πορεία της θεώσεως.

Ο Απόστολος Παύλος, στην Α΄ Κορινθίους Επιστολή (6,19), χαρακτηρίζει το σώμα «ναό του αγίου πνεύματος». Οι Πατέρες ερμηνεύουν τον λόγο αυτό εκκλησιολογικά και μυστηριακά. Το σώμα βαπτίζεται, χρίεται με το άγιο μύρο, κοινωνεί των αγράντων Μυστηρίων. Γίνεται μέλος του Σώματος του Χριστού, της Εκκλησίας. Δεν είναι απλώς “υλικό υπόβαθρο”, αλλά λειτουργεί ως φορέας της Θείας Χάριτος.

Στην σημερινή εποχή παρατηρούνται δύο άκρα. Η ευτελισμός και υποτίμηση του

σώματος, ή απολυτοποίησή του.Απέναντι σε αυτές τις ακρότητες η φωνή των Πατέρων, των αγίων της Εκκλησίας μας, παραμένει ένας φάρος ισορροπίας.Ακολουθούμε την μέση οδό. Το σώμα είναι ιερό από την σύλληψη του έως τον βιολογικό θάνατο. Το φροντίζουμε αλλά δεν το «θεοποιούμε». Η τιμή του σώματος δεν περιορίζεται σε ηθικές διακηρύξεις, αλλά ενσαρκώνεται στην ποιμαντική πράξη, στα Μυστήρια, στη φιλανθρωπία και στο σεβασμό προς κάθε ανθρώπινο πρόσωπο, ανεξαρτήτως κατάστασης ή ιδιότητας.

Εν κατακλείδι, το ανθρώπινο σώμα, κατά την Ορθόδοξη θεολογία, δεν αποτελεί ένα βάρος προς αποτίναξη, ούτε εργαλείο αμαρτίας, αλλά ιερό σκεύος με προορισμό τη θέωση. Στο πρόσωπο του Χριστού, η ανθρώπινη σάρκα υψώνεται, στο πρόσωπο του κάθε ανθρώπου, καλείται να γίνει κατοικητήριο της Θείας Χάριτος. Η Εκκλησία, ακολουθώντας την πατερική σοφία, διακηρύσσει σαφώς την αλήθεια: «Σώμα ανθρώπου, τόπος Θεού».